

УДК 355.45:623.765.(043.3)

С. А. Волошко

І. І. Приходько

В. І. Воробійов

ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З КОНВОЮВАННЯ, ЕКСТРАДИЦІЇ ТА ОХОРОНИ ПІДСУДНИХ

З використанням методу експертного оцінювання проведено ранжирування показників, які впливають на морально-психологічний стан військовослужбовців підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних під час виконання службово-бойових завдань. Здійснено оцінювання їх значущості за допомогою методу апріорного ранжирування і визначено основні показники, які є складниками морально-психологічного стану військовослужбовців підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних.

Ключові слова: морально-психологічний стан, Національна гвардія України, службово-бойова діяльність, підрозділи з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних, апріорне ранжирування.

Постановка проблеми. Морально-психологічний стан (МПС) особового складу військових колективів є однією зі складових їх бойового потенціалу. Тому осмислення проблем його вивчення, оцінювання, прогнозування та формування є важливим завданням для науковців і практиків. Службово-бойова діяльність (СБД) військовослужбовців підрозділів Національної гвардії України (НГУ) з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних (КЕОП) завжди пов'язана з виконанням завдань підвищеної небезпеки та складності, вона відбувається переважно у складних та екстремальних умовах і вимагає від особового складу успішного виконання професійних функцій, налаштованості на перемогу, на переборення труднощів різноманітного характеру, змобілізованості, мужності, рішучості, психологічної готовності та витривалості, миттєвого реагування на небезпеку тощо [1]. Проблеми низького МПС військовослужбовців НГУ негативно позначаються на вирішенні завдань як у бойових умовах, так і під час повсякденного життя підрозділу [2, 3]. На цей час теоретичні та практичні підходи до оцінювання МПС як важливішого складника бойового потенціалу військових формувань базуються на використанні відповідних методик, які

© С. А. Волошко, І. І. Приходько, В. І. Воробійов, 2020

викладені у різних наукових виданнях і нормативно-правових документах сил сектору безпеки та оборони України [4]. Проте залишається не вирішеним наукове завдання щодо визначення показників для оцінювання МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі є різні погляди на категорію “морально-психологічний стан” військовослужбовця та її складові. У зв'язку із цим у Збройних Силах України, Національній гвардії України, інших військових формуваннях та центральних органах виконавчої влади для оцінювання МПС особового складу та їх готовності до виконання завдань за призначенням застосовується низка різних методів та методик. Серед них такі основні методики: оцінювання МПС особового складу військ (сил) на підставі кількісного визначення його основних складових – військово-професійного, морально-політичного та психологічного компонентів (В. І. Алещенко) [6]; оцінка та прогнозування МПС військового підрозділу за такими складовими, як політичні, економічні, соціально-психологічні, ідеологічні та моральні потреби (П. П. Криворучко, О. Ф. Хміляр, Р. А. Шпак, С. В. Василенко) [7]; оцінювання МПС за соціально-ситуативними факторами (В. В. Стасюк та ін.) [8]; оцінка МПС особового

складу Збройних Сил України під час виконання завдань за призначенням в особливий період за такими основними показниками, як мотиваційна готовність, військово-професійна компетентність, зовнішні фактори (Н. М. Мась) [9] та ін. Однак у них не враховано психологічних особливостей СБД військовослужбовців НГУ, їхніх стійкості та опірності до виникнення професійного стресу [10], зокрема у підрозділах з КЕОП.

Метою статті є визначення основних показників для оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних з використанням ранжирування їх сукупності за допомогою методу експертного оцінювання.

Виклад основного матеріалу. Для визначення показників МПС військовослужбовців НГУ з КЕОП використовувався метод експертного оцінювання, що ґрунтується на отриманні та обробленні даних, одержаних у результаті

опитування фахівців у відповідній галузі. До експертного оцінювання показників МПС були залучені науково-педагогічні працівники Національної академії НГУ (14 осіб), офіцери підрозділів НГУ з КЕОП (14 осіб) та слухачі магістратури оперативного-тактичного факультету Національної академії НГУ (14 осіб). Критеріями для відбору експертів було вибрано такі: професійний досвід (строк військової служби) у підрозділах КЕОП не менше 10 років; для науково-педагогічних працівників – науковий ступінь, вчене звання.

У результаті попереднього експертного оцінювання було відібрано 48 основних показників, які відображують структуру морально-психологічного стану військовослужбовців НГУ з КЕОП [13]. Після цього їх було сформовано у 4 блоки (моральний, психологічний, суспільно-політичний, військово-професійний), що ввійшли до анкети для експертного опитування (табл. 1).

Т а б л и ц я 1

Анкета експертного опитування щодо структури МПС

№ пор.	Показники	Оцінка
<i>Моральний складник</i>		
1	Моральна зрілість (людина як особистість приймає на себе відповідальність за свої дії та слова, реалізовує свої життєві задуми)	
2	Відповідальність (здатність людини адекватно відповісти за те, що їй доручено або за те, що вона взяла на себе сама)	
3	Етика поведінки (норми і правила поведінки між військовослужбовцями, які ґрунтуються на взаємній повазі)	
4	Рівень виховання	
5	Взаємодія, комунікативні якості	
6	Виховання на традиціях військової частини з КЕОП	
7	Громадська активність	
8	Взаємопідтримка та допомога під час виконання СБЗ з КЕОП	
<i>Психологічний складник</i>		
1	Активність під час служби у судовій та плановій варті	
2	Адаптивність	
3	Здатність до самооцінки	
4	Стиль спілкування з оточуючими	
5	Потреби і мотиви	
6	Уважність та зосередженість під час служби у судовій та плановій варті	
7	Урівноваженість	
8	Ціннісно-сміслові орієнтації (цінності розвитку, пізнання, цікава робота, друзі, соціальне визнання)	
9	Рішучість діяти самовіддано під час виконання СБЗ з КЕОП	
10	Висока працездатність під час несення служби з КЕОП	
11	Психологічна стійкість до дій в екстремальних ситуаціях під час СБЗ з КЕОП	
12	Швидкість реакції на небезпеку під час служби у судовій та плановій варті	
13	Спроможність до переключення з повсякденної діяльності на службово-бойову діяльність	
14	Організованість і зібраність у практичній діяльності	
15	Витривалість, резистентність (несприйнятливість до будь-яких факторів зовнішнього впливу)	

№ пор.	Показники	Оцінка
<i>Суспільно-політичний складник</i>		
1	Ставлення до внутрішнього та міжнародного життя держави	
2	Виконання свого конституційного обов'язку та поставлених завдань	
3	Беззаперечне виконання наказів керівництва держави	
4	Задоволеність державною політикою	
5	Переважаючі настрої (ставлення) щодо політичного та економічного життя держави	
6	Ставлення до дотримання Військової присяги, виконання військового обов'язку	
7	Ступінь свідомої переконаності військовослужбовців у необхідності виконання службово-бойових завдань	
8	Прояв патріотичних почуттів	
<i>Військово-професійний складник</i>		
1	Упевненість в успішності виконання службово-бойового завдання з КЕОП	
2	Теоретична і практична підготовленість до виконання службово-бойового завдання з КЕОП	
3	Рівень бойової та військово-професійної підготовленості для виконання завдань з конвоювання	
4	Наявний професійний та життєвий досвід	
5	Рівень розвитку фізичних якостей, рівень витривалості фізичних перевантажень під час несення у судовій (плановій) варті	
6	Ініціативність під час виконання службово-бойового завдання з КЕОП	
7	Здатність до прогнозування та швидкого прийняття рішення під час виконання завдань з конвоювання	
8	Військова дисципліна	
9	Забезпеченість озброєнням та військовою технікою	
10	Рівень довіри до командира та його авторитетність	
11	Здатність до прогнозування професійних дій під час виконання завдань з конвоювання	
12	Загальна допитливість, пізнавальні інтереси за військовою спеціальністю	
13	Своєчасне та якісне матеріально-побутове забезпечення для виконання завдань з КЕОП	
14	Задоволеність своєю військово-професійною діяльністю та її результатами	
15	Налаштованість військовослужбовця на вирішення службово-бойових завдань з конвоювання	

Наступним етапом дослідження стало ранжирування визначених показників з метою оцінювання їх значущості за допомогою методу апріорного ранжирування, наведеного у [11, 12]. Він ґрунтується на ранжируванні показників у порядку спадання зроблених ними внесків у кінцевий результат. Внесок показника оцінюється за величиною рангу, присвоєного конкретному показнику під час ранжирування всіх показників з урахуванням їх передбачуваного впливу на параметр оптимізації [12]. Цей метод широко використовується у різних галузях науки.

Ранжирування показників, які є складниками МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП, було проведено у такій послідовності.

1. Експерти отримали анкету (див. табл. 2), в якій було наведено перелік показників, об'єднаних у 4 складники МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП: моральний, психологічний, суспільно-політичний, військово-професійний. Експертам треба було оцінити кожен з показників, наведених у табл. 1, від 5 до 0, з урахуванням того, що: 5 – найбільш значущий показник, 0 – зовсім не значущий.

2. Експерти провели індивідуальне оцінювання запропонованих показників за допомогою рангів, у процесі якого показники розташовували у порядку спадання ступеня їх впливу на об'єкт дослідження, що є цільовою функцією.

Показники МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП

№ пор.	Показники	Номер експерта						
		1	2	3	4	5	...	42
		Ранги оцінки a_{km}						
<i>Моральний складник</i>								
1	Моральна зрілість (людина як особистість приймає на себе відповідальність за свої дії та слова, реалізовує свої життєві задуми)							
2	Відповідальність (здатність людини адекватно відповісти за те, що їй доручено або за те, що вона взяла на себе сама)							
3	Етика поведінки (норми і правила поведінки між військовослужбовцями, які ґрунтуються на взаємній повазі)							
k	Налаштованість військовослужбовців на вирішення службово-бойових завдань							

3. Результати оброблялися у такій послідовності:

– розрахування суми рангів Δ_k усіх експертів m за кожним показником k :

$$\Delta_k = \sum_{i=1}^m a_{ki};$$

– обчислення середньої суми рангів $\bar{\Delta}$:

$$\bar{\Delta} = \frac{\sum_{k=1}^k \Delta_k}{k};$$

– розрахування відхилення суми рангів Δ'_k кожного показника від середньої суми рангів та квадратів відхилень $(\Delta'_k)^2$:

$$\Delta'_k = \Delta_k - \bar{\Delta};$$

– за допомогою коефіцієнта конкордації Кенделла W оцінювання ступеня узгодженості думок експертів:

$$W = \frac{12 * S}{m^2 * (k^3 - k)},$$

$$S = \sum_{i=1}^k (\Delta'_i)^2,$$

де k – кількість показників; m – кількість експертів.

Коефіцієнт конкордації може змінюватися від 0 до 1. Якщо він суттєво відрізняється від нуля ($W \geq 0,5$), то вважається, що між думками експертів є певна узгодженість. Як наслідок – отриманий результат можна обґрунтовано

враховувати під час виокремлення найбільш впливових (основних) показників і відкинути показники, що чинять несуттєвий вплив. Вага показника q_k визначалася за формулою

$$q_k = \frac{2(k - M + 1)}{k(k + 1)},$$

де k – кількість показників; M – місце показника.

4. Під час аналізу результатів дослідження виникла необхідність відкинути деякі показники МПС. Це було пов'язано з низьким рангом, які виставили експерти, та низьким ваговим коефіцієнтом, що був присвоєний цьому показнику. Критерієм відкидання для основних показників МПС встановлювався поріг P , що дорівнював:

$$P = (0,5 \dots 0,8) * \max \Delta'_k.$$

Якщо для отриманих результатів ранжирування величина значення порогу буде $P = 0,05$, то залишилися значущі показники, що наведені нижче, а показники з меншими значеннями були відкинуті.

Результати ранжирування морального складника МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП наведені за допомогою діаграми рангів (див. рис. 1).

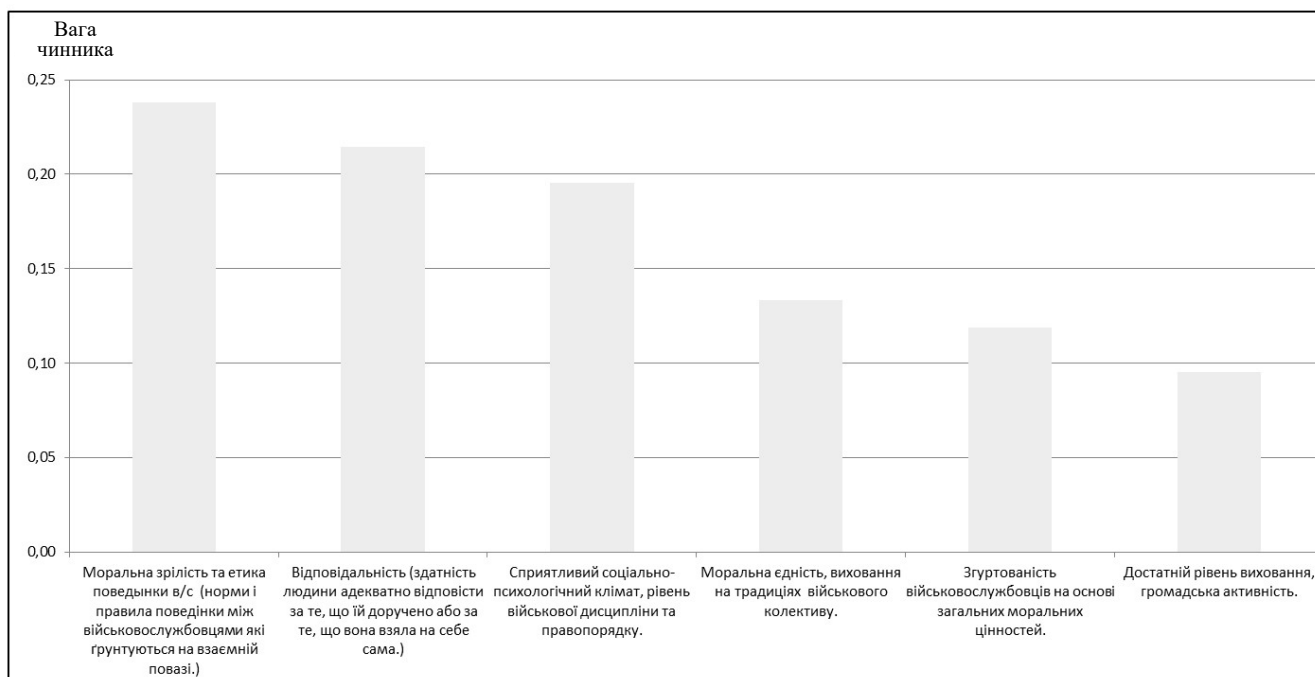

Рис. 1. Діаграма рангів показників морального складника МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП

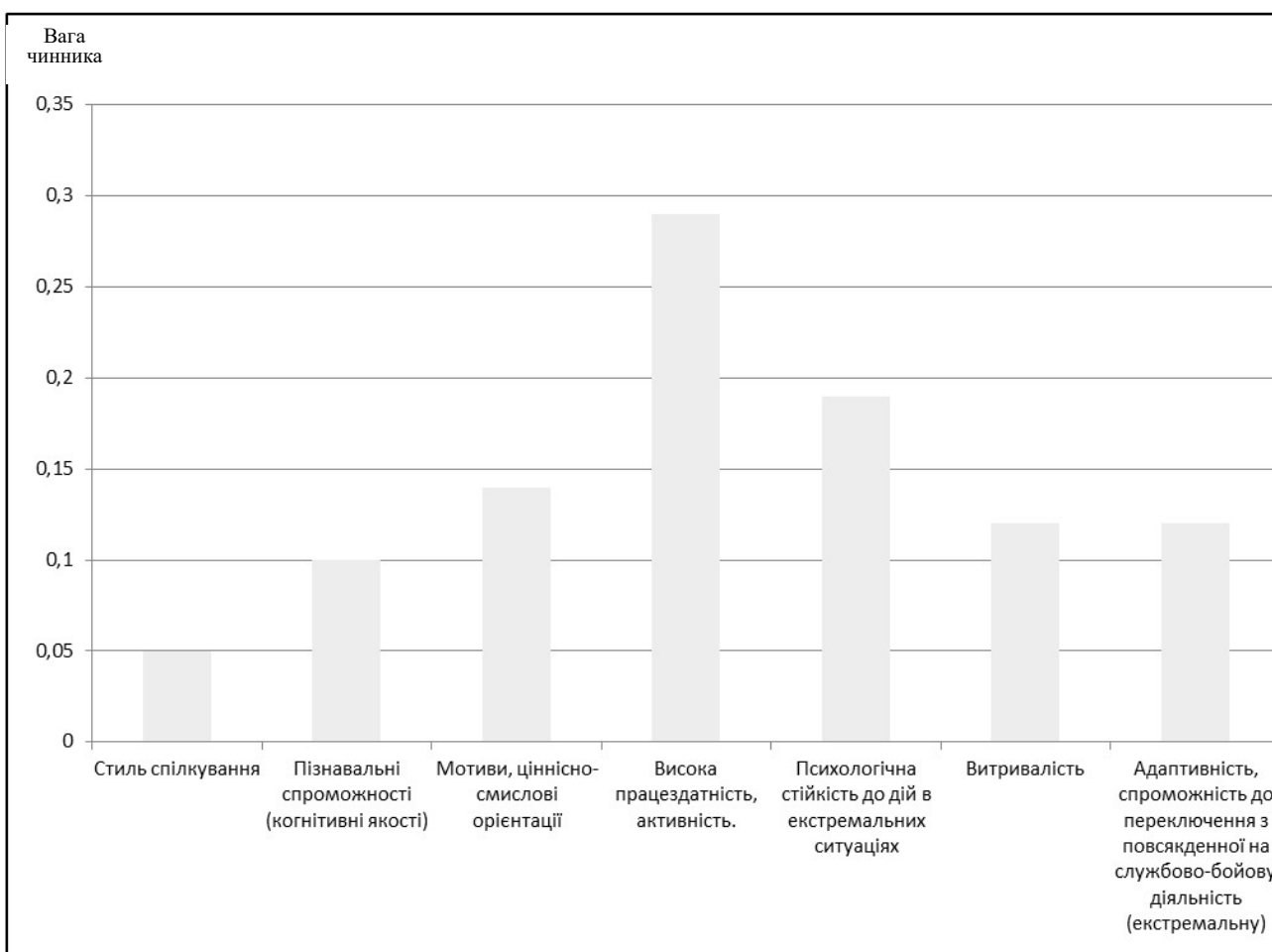

Рис. 2. Діаграма рангів психологічного складника МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП

Найбільші значення вагових коефіцієнтів показників морального складника МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП отримали такі, як:

- моральна зрілість та етика поведінки військовослужбовця (норми і правила поведінки між військовослужбовцями, які ґрунтуються на взаємній повазі) – 0,24;
- відповідальність (здатність людини адекватно відповісти за те, що їй доручено або за те, що вона взяла на себе сама) – 0,21;
- взаємопідтримка та допомога – 0,20.

Результати ранжирування психологічного складника МПС військовослужбовців

підрозділів НГУ з КЕОП наведені за допомогою діаграми рангів на рис. 2.

Найбільші значення вагових коефіцієнтів показників психологічного складника МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП отримали:

- висока працездатність, активність – 0,29;
- психологічна стійкість до дій в екстремальних ситуаціях – 0,19;
- мотиви, ціннісно-сміслові орієнтації – 0,14.

Результати ранжирування суспільно-політичного складника МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП наведені за допомогою діаграми рангів на рис. 3.

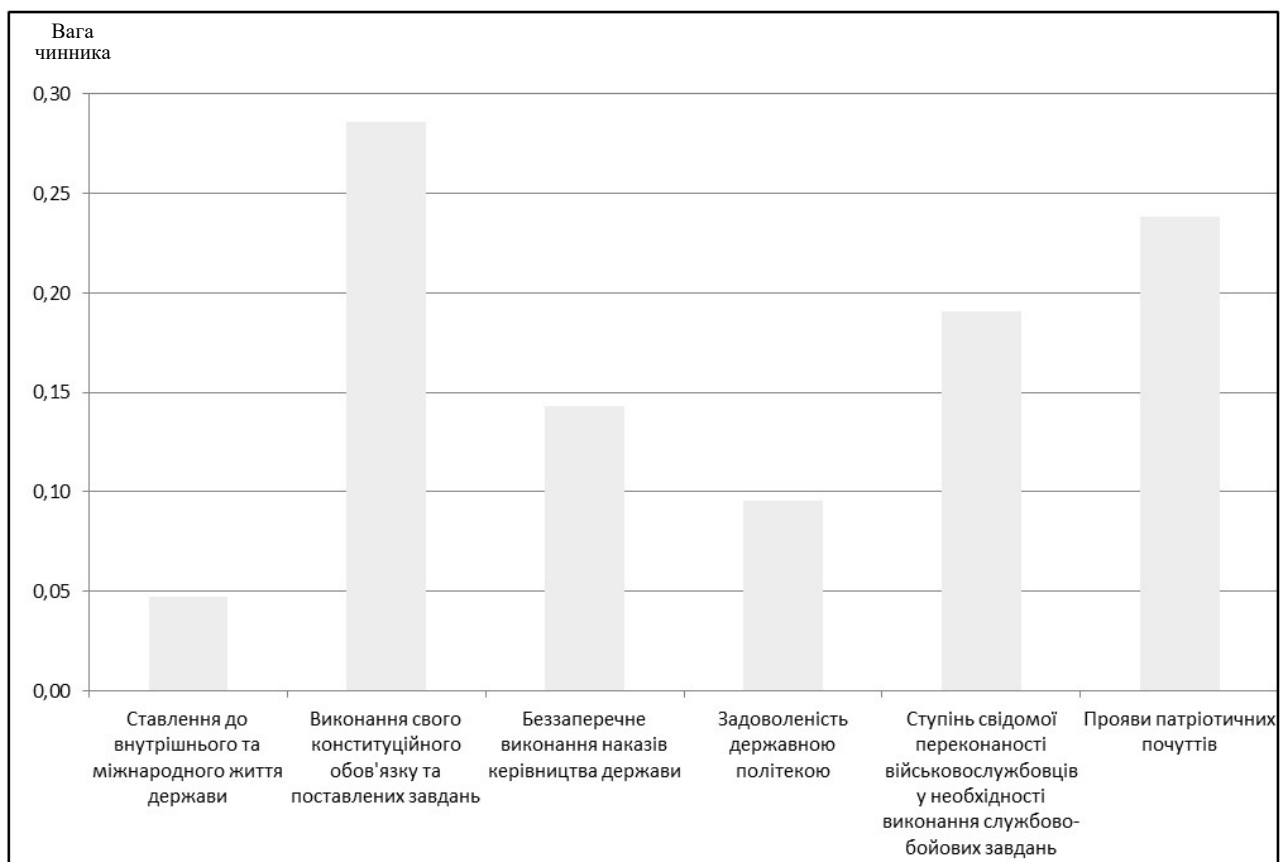

Рис. 3. Діаграма рангів суспільно-політичного складника МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП

Найбільші значення вагових коефіцієнтів показників суспільно-політичного складника МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП отримали такі:

- виконання свого конституційного обов'язку та поставлених завдань – 0,29;
- прояви патріотичних почуттів – 0,24;
- ступінь свідомої переконаності військовослужбовців у необхідності виконання службово-бойових завдань – 0,19.

Результати ранжирування військово-професійного складника МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП наведені за допомогою діаграми рангів на рис. 4.

Найбільші значення вагових коефіцієнтів показників військово-професійного складника МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП отримали такі, як:

– упевненість в успішності виконання службово-бойового завдання – 0,20;

– рівень бойової та військово-професійної підготовленості – 0,17;

– налаштованість військовослужбовця на вирішення службово-бойових завдань – 0,16;

– пізнавальні інтереси за військовою спеціальністю та професійний досвід, здатність до прогнозування та швидкого прийняття рішень – 0,14;

– рівень довіри до командира та його авторитетність – 0,13.

У таблиці 3 подано основні показники МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП, які об'єднані у чотири складники: моральний, психологічний, суспільно-політичний, військово-професійний.

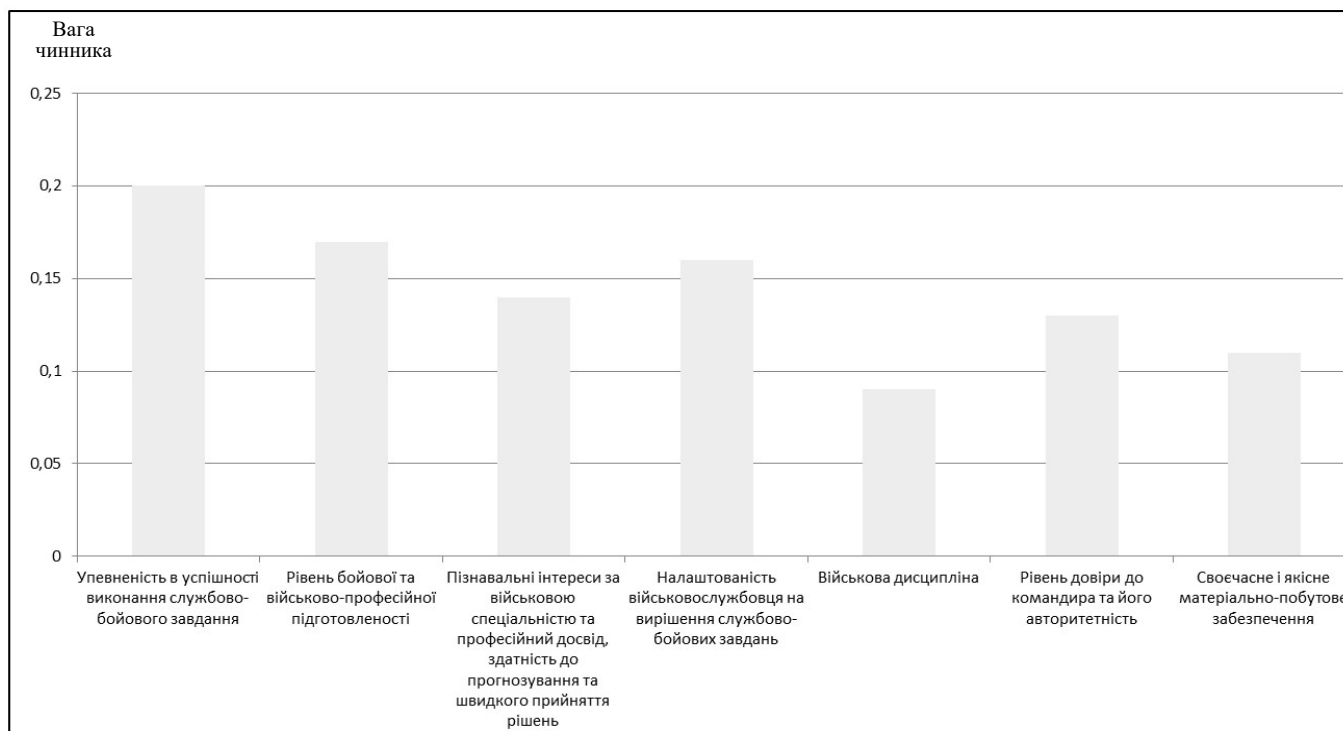

Рис. 4. Діаграма рангів військово-професійного складника МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП

Основні показники, які впливають на морально-психологічний стан військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП

Ранг (місце)	Номер показника	Показник	Вага показника
<i>Моральний</i>			
1	1	Моральна зрілість та етика поведінки в/с (норми і правила поведінки між військовослужбовцями, які ґрунтуються на взаємній повазі)	0,24
2	2	Відповідальність (здатність людини адекватно відповісти за те, що їй доручено або за те, що вона взяла на себе сама)	0,21
3	4	Взаємопідтримка та допомога	0,20
4	5	Взаємодія та комунікативні якості	0,13
5	6	Виховання на традиціях військового колективу	0,12
6	3	Рівень виховання, громадська активність	0,10
<i>Психологічний</i>			
7	1	Стиль спілкування	0,05
6	2	Пізнавальні спроможності (когнітивні якості)	0,10
3	3	Мотиви, ціннісно-сміслові орієнтації	0,14
1	4	Висока працездатність, активність під час служби у судовій та плановій варті	0,29
2	5	Психологічна стійкість до дій в екстремальних ситуаціях під час служби у судовій та плановій варті	0,19
4	6	Витривалість під час служби у судовій та плановій варті	0,12
5	7	Адаптивність, спроможність до переключення з повсякденної на службово-бойову діяльність (екстремальну) під час служби у судовій та плановій варті	0,12
<i>Суспільно-політичний</i>			
6	1	Ставлення до внутрішнього та міжнародного життя держави	0,05
1	2	Виконання свого конституційного обов'язку та поставлених завдань	0,29
4	3	Беззаперечне виконання наказів керівництва держави	0,14
5	4	Задоволеність державною політикою	0,10
3	5	Ступінь свідомої переконаності військовослужбовців у необхідності виконання службово-бойових завдань	0,19
2	6	Прояви патріотичних почуттів	0,24
<i>Військово-професійний</i>			
1	1	Упевненість в успішності виконання службово-бойового завдання з КЕОП	0,20
2	2	Рівень бойової та військово-професійної підготовленості для виконання завдань з конвоювання	0,17
4	3	Пізнавальні інтереси за військовою спеціальністю та професійний досвід, здатність до прогнозування та швидкого прийняття рішень під час несення служби у варті з КЕОП	0,14
3	4	Налаштованість військовослужбовця на вирішення службово-бойових завдань з конвоювання	0,16
7	5	Військова дисципліна	0,09
5	6	Рівень довіри до командира та його авторитетність	0,13
6	7	Своєчасне і якісне матеріально-побутове забезпечення для виконання завдань з КЕОП	0,11

Усі складники та показники МПС особового складу взаємозалежні і взаємопов'язані. Досягнутий рівень кожного з них позначається на інших рівнях і в цілому – на загальному рівні МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП.

Висновки

Основними структурними елементами оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців підрозділів НГУ з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних визначено: моральний, психологічний, суспільно-політичний та військово-професійний.

До морального складника належать такі показники: моральна зрілість та етика поведінки військовослужбовця; відповідальність; сприятливий соціально-психологічний клімат, рівень військової дисципліни та правопорядку; моральна єдність, виховання на традиціях військового колективу; згуртованість військовослужбовців на основі загальних моральних цінностей; достатній рівень виховання, громадська активність.

До психологічного складника відносять такі показники, як: висока працездатність, активність та самостійність рішень та дій; витривалість та адаптивність, спроможність до переключення з повсякденної на службово-бойову (екстремальну) діяльність; психологічна стійкість до дій в екстремальних ситуаціях; мотиви, ціннісно-сміслові орієнтації; пізнавальні спроможності (когнітивні якості); комунікація та стиль спілкування.

До суспільно-політичного складника належать такі показники: виконання свого конституційного обов'язку та поставлених завдань; прояви патріотичних почуттів; беззаперечне виконання наказів керівництва держави; задоволеність державною політикою; ставлення до внутрішнього та міжнародного життя держави; ступінь свідомої переконаності військовослужбовців у необхідності виконання службово-бойових завдань.

До військово-професійного складника відносять такі показники: рівень бойової та військово-професійної підготовленості, стан військової техніки та озброєння; упевненість в успішності виконання службово-бойового завдання; прагнення брати участь у виконанні службово-бойових завдань; пізнавальні інтереси за військовою спеціальністю та професійний досвід, здатність до

прогнозування та швидкого прийняття рішень; своєчасне і якісне матеріально-побутове забезпечення; військова дисципліна; рівень довіри до командира та його авторитетність.

Науковим продовженням робіт за цим напрямком буде проведення емпіричних досліджень з оцінювання МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП на всіх етапах виконання службово-бойового завдання.

Перелік джерел посилання

1. Волошко С. А., Товма М. І. Вплив чинників на морально-психологічний стан військовослужбовців підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних під час виконання службово-бойових завдань. *Честь і закон*. 2019. № 4 (71). С. 107–116. DOI: 10.33405/2078-7480/2019/4/71/196997.

2. Пенькова Н. Є. Психологічна готовність військовослужбовців Національної гвардії України до службово-бойової діяльності у процесі проведення антитерористичної операції : дис. ... канд. психол. наук: 19.00.09. Харків : НУЦЗУ, 2015. 226 с.

3. Психологія екстремальної діяльності : навч. посіб. / за заг. ред. проф. І. І. Приходька. Харків : НА НГУ, 2016. 571 с.

4. Приходько І. І., Волошко С. А., Гунбін К. Ю., Воробйов В. І. Особливості нормативно-правового регулювання морально-психологічного стану військовослужбовців сектору безпеки та оборони України. *Честь і закон*. 2019. № 2 (69). С. 95–104. DOI: 10.33405/2078-7480/2019/2/69/177934.

5. Приходько І. І., Волошко С. А., Гунбін К. Ю. Теоретичні аспекти оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців Національної гвардії України. *Честь і закон*. 2018. № 2 (65). С. 89–96. DOI: 10.33405/2078-7480/2018/2/65/139232.

6. Алещенко В. І. Методичні підходи до аналізу, оцінювання та прогнозування морально-психологічного стану особового складу. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки*. 2018. Вип. 3 (40). С. 6–11.

7. Криворучко П. П., Хміляр О. Ф., Шпак Р. А., Василенко С. В. Морально-психологічний стан військового підрозділу: оцінка та прогнозування : навч. посіб. Київ : Молода нація, 2005. 63 с.

8. Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України : підручник: у 2 ч. / В. М. Вилко та ін. ; за заг. ред. В. В. Стасюка. Київ : НУОУ, 2012. Ч. 1. 464 с.

9. Мась Н. М. Методика оцінки морально-психологічного стану особового складу ЗСУ в особливий період. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки*. 2017. Вип. 2 (37). С. 31–34.

10. Приходько І. І. Визначення стресостійкості у військовослужбовців підрозділів спеціального призначення внутрішніх військ МВС України під час виконання спеціального службово-бойового завдання. *Вісник Національної академії оборони України*. 2008. Вип. 4 (8). С. 116–122.

11. Априорное ранжирование. URL: http://www.novsu.ru/npe/files/um/1128/umk/OUP_ATP/Glava_03/Glava_3_3.ht (дата обращения: 29.06.2020).

12. Оценка значимости факторов методом априорного ранжирования. URL: <http://web.snauka.ru/issues/2014/04/33181> (дата обращения: 29.06.2020).

13. Волошко С. А., Товма М. І. Вплив чинників на морально-психологічний стан військовослужбовців підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних під час виконання службово-бойових завдань. *Честь і закон*. 2019. № 4 (71). С. 107–115. DOI: 10.33405/2078-7480/2019/4/71/139232.

Стаття надійшла до редакції 14.08.2020 р.

УДК 355.45:623.765.(043.3)

С. А. Волошко, І. І. Приходько, В. І. Воробйов

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ДЛЯ ОЦЕНИВАНИЯ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО СОСТОЯНИЯ ВОЕННОСЛУЖАЩИХ ПОДРАЗДЕЛЕНИЙ НАЦИОНАЛЬНОЙ ГВАРДИИ УКРАИНЫ ПО КОНВОИРОВАНИЮ, ЭКСТРАДИЦИИ И ОХРАНЕ ПОДСУДИМЫХ

С использованием методов экспертной оценки проведено ранжирование показателей, влияющих на морально-психологическое состояние военнослужащих подразделений Национальной гвардии Украины по конвоированию, экстрадиции и охране подсудимых во время выполнения служебно-боевых заданий. Проведена оценка их значимости с помощью метода априорного ранжирования и определены главные показатели, которые являются составляющими морально-психологического состояния военнослужащих подразделений Национальной гвардии Украины по конвоированию, экстрадиции и охране подсудимых.

Ключевые слова: морально-психологическое состояние, Национальная гвардия Украины, служебно-боевая деятельность, подразделения по конвоированию, экстрадиции и охране подсудимых, априорное ранжирование.

UDC 355.45:623.765.(043.3)

S. Voloshko, I. Prykhodko, V. Vorobiov

DETERMINATION OF INDICATORS FOR ASSESSING THE MORAL AND PSYCHOLOGICAL STATE OF THE MILITARY PERSONNEL OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE UNITS FOR CONVOYING, EXTRADITION AND PROTECTION OF THE ACCUSED

The article presents the definition of the main indicators for assessing the moral and psychological state of military guards of the convicted from the National Guard of Ukraine units using an expert assessment.

Using the method of expert assessment, a ranking of indicators has been compiled that affects the moral and psychological state of servicemen convoying convicts of the National Guard of Ukraine in extreme and

stressful conditions. Their importance can be assessed using the method of determination of the leading indicators that are a part of the moral and psychological state of the military guards of the convicts of the National Guard of Ukraine.

The expert assessment is based on the receiving and processing of data from the survey of specialists. Scientific and pedagogical staff of the National Academy of the National Guard of Ukraine (fourteen people), officers of the guards of convicts of the National Guard of Ukraine (fourteen people) and cadets of the operational and tactical level were involved in the expert assessment of the indicators of the state of health, moral and psychological state. The selection criteria were professional experience (military service) of conveying of the convicted by the units of the National Guard of Ukraine for at least ten years, for scientific and pedagogical workers a scientific degree or a scientific (military) rank.

As a result of the expert assessment, fifty-four main indicators were selected, reflecting the structure of the moral and psychological state of the escort units of the National Guard of Ukraine. These indicators are an expert assessment in extreme and stressful conditions.

Keywords: *moral and psychological state, National Guard of Ukraine, National Academy of National Guard of Ukraine, escort of convicts, expert assessment, extreme and stressful conditions, military service, escort service.*

Волошко Сергій Анатолійович – заступник начальника командно-штабного факультету по роботі з особовим складом Національної академії Національної гвардії України
<https://orcid.org/0000-0001-6717-7204>

Приходько Ігор Іванович – доктор психологічних наук, професор, начальник науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ Національної академії Національної гвардії України
<https://orcid.org/0000-0002-4484-9781>

Воробйов Володимир Іванович – кандидат військових наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри забезпечення державної безпеки Київського факультету Національної академії Національної гвардії України
<http.org/0000-0002-2204-4827>